

**Nasjonalparkstyret
for Reinheimen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 05
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/reinheimen>

Dovre og Lesja aktiv v/Rune Nørstegård

Saksbehandler Mari Melbø Rødstøl

Vår ref. 2022/109-2 432.3

Deres ref.

Dato 10.02.2022

Delegert sak - dispensasjon - Reinheimen NP - 2022 – 2024 - organisert ferdsel - guidede turer etter Dølafe - Dovre og Lesja Aktiv

Innstilling frå forvaltar

Med heimel forskrift for Reinheimen nasjonalpark §, 3 punkt 5.2. og forskrift for Lordalen landskapsvernområde § 3, punkt 4.1 får Rune Nørstegård løyve til guida tur for å sjå etter Dølafe.

Dispensasjonen er gjeve med følgjande vilkår:

- Dispensasjonen gjeld for åra 2022, 2023 og 2024.
- Guidinga skal ikkje skje før juli månad og avsluttas 20. august kvart år.
- Om gruppa ser villrein på turen, skal det visast aktsemd og ikkje uroe flokken. Ein må trekke seg unna og gå i motsett retning av flokken.
- Ein må utøve sporlaus ferdsel og unngå uroing av dyre og fugleliv.
- Guidane må sette seg godt inn vernereglar og verneverdiar i dette området.
- Forvaltninga kan krevje at guidinga blir stoppa, dersom det viser seg at tiltaket er til ulempe og skade for verneverdiane i området.

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Nasjonalparkstyret for Reinheimen.

Kopi av saksprotokoll er vedlagt.

Dokument i saka

Rapport og søknad på e-post frå Rune Nørstegård 16. desember 2021.

Dispensasjon gitt i styremøte 7.7.2021. Styrevedtak 33/2021

Saksopplysninger

Søknaden:

Frå søknaden 3. juni 2021:

Dovre og Lesja Aktiv driver i hovedsak Moskussafari på Dovrefjell. Vi ønsker å utvide tilbudet vårt og å spre aktivitetene slik at ikke alt foregår i området Dovrefjell Sunndalen Nasjonalpark der det i perioder av sommeren befinner seg mere folk enn det som er ønskelig av hensyn til naturen og det dyrelivet som lever i disse områdene.

I Lordalen har vi seter og som et supplement til våre aktiviteter på Dovrefjell, så ønsker vi å tilby de som ønsker det, en guidet tur rettet mer mot norsk landbruk, husdyr og bondekultur. Det er ikke noen som driver setring i dette dalføret lengre, slik at kontakt med husdyr med få unntak forekommer i utmark. Vi har 6-8 kuer av rasen Dølafe som oppholder seg på utmarks / fjellbeite i Lordalen fra ca 05.juli - til ca 20. august hver sommer. Disse krever tilsyn minst en gang i uka, og det er her vi ønsker å ta med oss folk mot betaling. Etter turen vil vi ta med oss deltakerne til seters (sannsynligvis Bjønneseterna hos Solveig Græsli og Nils Mosenden. Der vil de få servert et måltid tradisjonell gårdskost mens guiden og vertsskapet gir innblikk i setring og gårdsliv fra tidligere tider. Målet med turen er å gi legitimitet til norsk landbruk og vise hvor miljøvennlig måten norske husdyr henter mye av maten sin på. Videre ønsker vi å formidle naturglede til enda flere. Gjort på riktig måte er dette et folkehelseiltak som virkelig hjelper mange forvirrede mennesker i en travel urbanisert hverdag. Økt naturglede fører til økt forståelse og respekt for den sårbare naturen vi alle er avhengig av. Jeg har i mitt 50 år lange liv hvert i fjellet mellom Storåe og Felling for å se etter storfe minst 100 ganger og jeg har enda til gode å møte villrein på disse turene. Før radiobjellenes tid besto turen seg av systematisk "tråling" av fjellet, der jeg med kikkert undersøkte hver en flekk i dette området. Nå har vi radiobjeller på dyrene, noe som gjør arbeidet med å finne kyrne langt enklere, og jeg vil bli svært overrasket om vi nå skulle møte på villrein i dette området. Men dersom det skulle forekomme, så vil vi selvfølgelig trekke oss unna slik vi i dag også gjør på Dovrefjell dersom vi skulle være så uheldige. Jeg vil, dersom dere gir oss tillatelse, føre logg over alle turene vi gjør, fullt navn på alle deltakere og gi opplysninger om hvor i det aktuelle området turen gikk og turens lengde. Dersom dere ønsker at vi gir flere opplysninger, så gjør vi gjerne det. Vi gjør det slik på Dovrefjell i dag dersom vi kommer over skadde eller døde dyr, eller blir vitne til hendelser som forvaltningen kan ha interesse av.

Jeg håper at denne saken ikke krever for lang og omfattende saksbehandling. Dette er første året, vi tar det som et prøveprosjekt og jeg er ikke sikker på om vi i det hele tatt får med oss noen på tur.

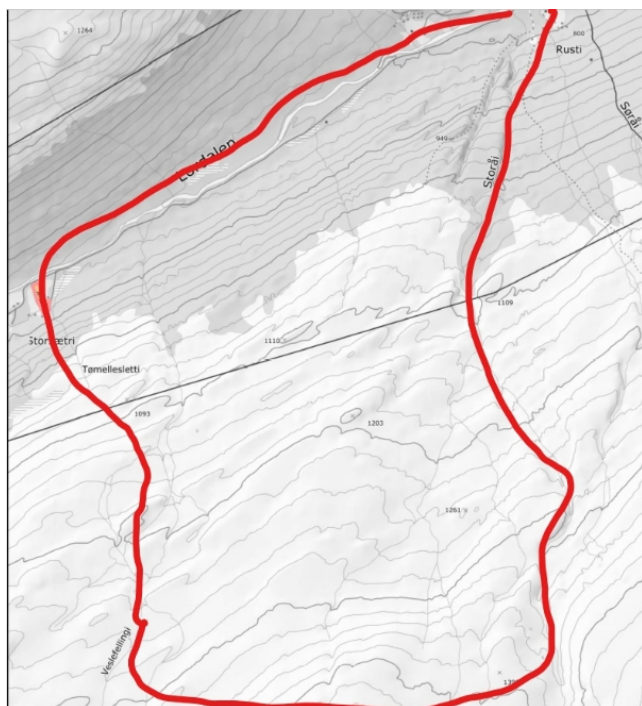
Vedlagt ligger kart over det aktuelle området. Mye av det ligger i landskapsvernområdet, men kyrne befinner seg oftest over tregrensa på dager med godt vær.

Frå rapport og ny søknad:

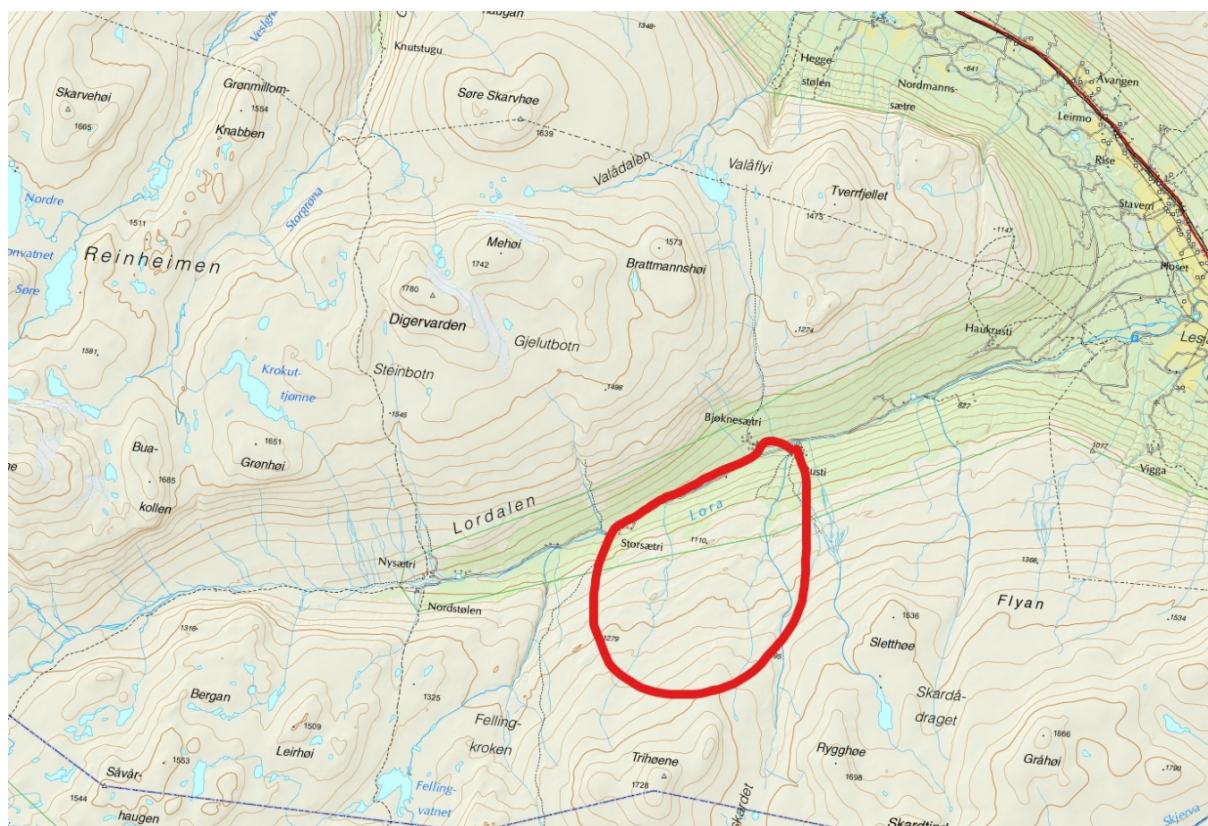
Dovre og Lesja Aktiv gjennomførte en testtur 15. juli 2021 der vi hadde med oss 12 personer på tur i Lordalen for å finne våre 17 Dølafe. Turen var svært vellykket. Og vi høstet mange erfaringer som vi ønsker å bygge videre på i 2022. Vi søker derfor om å få ny guideløyve med samme formål, i samme område og i samme tidsperiode (fra 5. juli - 20. august). Vi regner fortsatt ikke med at dette blir en aktivitet som genererer mer enn 5 - 10 turer iløpet av hele perioden.

Mvh Rune.

Dovre og Lesja Aktiv

Her er ruta tegna inn på kart av søker.

Området vist i ein mindre målestokk.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret for Reinheimen har delegert forvaltningsmyndighet for Reinheimen nasjonalpark og tilhørende landskapsvernområde og naturreservat i medhald av naturmangfaldlova § 62 og nasjonalparkstyret sine vedtekter, sist revidert 01.03.2020.

Verneformål – forskrift

§ 2 Føremålet med oppretting av Reinheimen nasjonalpark er å:

- ta vare på eit stort, samanhengande og villmarksprega fjellområde
- ta vare på eit høgfjellsøkosystem med eit eigenarta og variert biologisk mangfald
- ta vare på sentrale leveområde til villreinstammen i Ottadalen nord
- ta vare på eit viktig referanseområde for forskning med ein aust-vest gradient med stor variasjonsbreidde i høve til geologi, klima, vegetasjon og topografi
- ta vare på landskapsformer og særprega geologiske førekomstar
- ta vare på vassdragsnaturen i området - verne om kulturminne.

Ålmenta skal ha tilgang til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Punkt 5.1 Generelt om ferdsel: All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

Punkt 5.2 Organisert ferdsel: Reglane i denne forskrifta er ikkje til hinder for organisert turvreksemd til fots så lenge naturmiljøet ikkje blir skadelidande.

Anna organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt løyve av forvaltningsstyresmakta, jf. forvaltningsplanen.

§2 Formålet med Lordalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på eit eigenarta og vakkert natur og kulturlandskap, der verdifullt setermiljø, vegetasjon og kulturminne utgjer ein vesentleg del av landskapets egenart.
- ta vare på leveområde og trekkområde for villreinen, og anna biologisk mangfald som pregar landskap
- ta vare på geologiske førekomstar og landskapsformer.
- ta vare på vakker vassdragsnatur.

§ 3 Ålmenta skal ha tilgang til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Punkt 4.1 Generelt om ferdsel: All ferdsel skal skje varsamt slik at det ikkje skjer skade på landskap, naturmiljø eller kulturminne. Dyrelivet skal ikkje forstyrrast.

Forvaltningsplan

Reinheimen nasjonalpark er eit attraktivt område for friluftsliv. Området har ein låg tilretteleggingsgrad, særleg dei austlege områda, og kjensla av ro og harmoni er noko som slår mange som bruker området. Dette kan ha samheng med at tilretteleggingsgraden er moderat, besøkstala er låge og at landskapet har eit opphavleg og storskala preg. Området

kan i liten grad nåast direkte med offentlege transport-middel. Reinheimen har stor verdi for lokalt friluftsliv. Området er verdifullt også for andre enn lokale brukargrupper.

Med direkte heimel i verneforskrifta er det tillate med organisert turverksemd til fots når dette ikkje er til skade for naturmiljøet. Organisert ferdsel er ferdsel der person, lag, firma eller liknande planlegg, koordinerer eller arrangerer turen, og det er tale om verksemd med grupper av deltakarar, ein aktivitet som blir gjenteke eller der aktiviteten er kunngjort på førehand. Utsetting av postar for turorientering, topptrim, trimpostar og liknande innafor nasjonalparken kjem også inn under organisert ferdsel. Det er søknadsplikt for anna organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet. Guiding på villrein (utanom jaktguiding) vil direkte påverke villreinen sin bruk av leveområde og vere til skade for villreinen og er ikkje tillate. I dag er ferdsla i området begrensa, slik at organisert ferdsel generelt ikkje er eit trugsmål for naturmiljøet. Organisert ferdsel som ikkje skadar naturmiljøet er derfor ikkje søknadspliktig, men utviklinga må følgjast nøye slik at ferdsla ikkje blir til skade for verneformålet.

For å bidra til at organisert aktivitet i nasjonalparken ikkje skadar verneverdiane, er det viktig at aktørar som tilbyr organisert reiselivsverksemd har kunnskap om vernereglar og verneverdiar i områda.

Lordalen er eit attraktivt område for friluftsliv, både området i seg sjølv og som utgangspunkt for friluftsliv i dei kringliggande fjellområda. Lordalen har stor verdi som område for lokalt friluftsliv. Innbyggjarane i Lesja utgjer etter det ein kan sjå den største brukargruppa. Området er verdifullt også for andre enn lokale brukargrupper, men talet på besøkande frå område utafor Lesja ser ut til å vere lågt. Området har ein låg tilretteleggingsgrad, og kjensla av ro og harmoni er noko som slår mange som bruker området. Dette kan ha samband med at tilretteleggings-graden er moderat, besøkstala er låge og at landskapet har eit opphavleg preg.

Å sikre område for friluftsliv er derfor eit delmål i området. Villreinen nyttar dei lågareliggande delar av Lordalen som vårbeiteområde, og mykje ferdsel i området i mai og byrjinga av juni, kan få uheldige følgjer for dyra sine behov for ro og næringsrikt beite. Dette gjeld særleg kalveførande simler. Verneforskrifta tek spesielt opp forholdet til landskap, naturmiljø og dyreliv. I Lordalen landskapsvernområde bør ein arbeide for å behalde den profilen friluftslivet hadde ved vernetidspunktet, med låg tilretteleggingsgrad, men med gode forhold for familieaktivitetar og haustingsbasert friluftsliv.

Under kapittelet om reiseliv s 114 står det at: Forvaltningsstyresmakta bør arbeide for at reiselivsutviklinga i området blir natur- og kulturbasert med ein profil for formidling av kunnskap og opplevingar knytt til verdiane i området.

Naturmangfaldlova

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplan må søknaden også vurderast etter dei miljørettslege prinsipp i §§ 8-12 i naturmangfaldlova (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. § 7.

Presedens

I enkeltsaker skal ein vurdere verknaden av presedens ved at andre kan få dispensasjon til liknade tiltak i verneområdet. Dette følgjer ikkje minst krav til likebehandling.

Presedensvurdering bør vera så konkret som mogleg, jf. Retningsliner for vurdering av presedens i byggesaker etter naturmangfaldloven § 48, gjeve av KLD, ved brev frå Miljødirektoratet 02.03.2015.

Vurdering

Med direkte heimel i verneforskrifta er det tillate med organisert turverksemd til fots når dette ikkje er til skade for naturmiljøet. I forvaltningsplanen står det at forvaltningsstyresmakta bør arbeide for at reiselivsutviklinga i området blir natur- og kulturbasert med ein profil for formidling av kunnskap og opplevingar knytt til verdiane i området.

Reiselivsproduktet som Dovre og Lesja aktiv vil skape i Lordalen må i denne samanheng passe godt inn i den oppfordringa. Dei ynskjer å gi ein guida tur retta meir mot norsk landbruk, husdyr og bondekultur. I dagens urbaniserte samfunn kan dette være eit eksotisk tilbod for både utanlandske, men også til norske turistar. Om det hadde vore tenkt å sjå etter villrein på desse turane, hadde vi ikkje kunne gitt løyve til guidinga. Her er vernereglane klare: *guiding på villrein (utanom jaktguiding) vil direkte påverke villreinen sin bruk av leveområde og vere til skade for villreinen og er ikkje tillate.*

Tiltaket må vurderast mot naturmangfaldlovas §§ 8-12, jf. § 7.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) er vurdert som tilfredsstillande når det gjeld biologiske verdier i området. Det er gjennom naturdatabasen god oversikt over kva som kan påverke landskap, økosystem, naturtypar og artar. Villreinen nyttar dei lågareliggande delar av Lordalen som vårbeiteområde, og mykje ferdsel i området i mai og byrjinga av juni, kan få uheldige følgjer for dyra sine behov for ro og næringsrikt beite. Dette gjeld særleg kalveførande simler. Turen går ikkje inn i eit viktig trekkområde for villrein, men det kan være reir med rovfuglar i nærleiken av der stien går. Med hensyn til «føre-var-prinsippet» (§ 9) og «økosystemtilnærming og samla belastning» (§10), sett vi difor som vilkår at guidinga ikkje skal starte før i juli månad. I juli har dei fleste fugleungane forlate reiret og villreinen er ferdig med den sårbare kalvingsperioda. § 11 Kostnadene ved miljøforringing skal berast av tiltakshavar og § 12 Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetode, er vurdert til ikkje relevant. Dette løyvet vil ikkje skape uheldig presedens, då det må gjerast ei særskild vurdering om evt. skadeverknad ved alle liknande søknader ut ifra område, tid på året og kva organisert ferdsel det er tale om.

Aktiviteten er i tråd med forvaltningsplana der det står forvaltningsstyresmakta bør arbeide for at reiselivsutviklinga i området blir natur- og kulturbasert, med ein profil for formidling av kunnskap og opplevingar knytt til verdiane i området. Sommaren 2021 høsta «Dovre og Lesja aktiv» erfaringar og gjennomførte ein vellykka guida tur (jmf. rapport). Dei anslår at det ikkje kjem til å bli meir enn 5-10 turar per sesong. Same type søknad kom i fjor opp til styrebehandling og vart einstemmig vedtatt. Med dei vilkår som er satt, vil ikkje aktiviteten være til skade for verneverdiane. Vi er positive til dette reiselivsproduktet og gir difor eit treårig løyve.

Med hilsen

Mari Melbø Rødstøl
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet

Postboks 987 2604 LILLEHAMMER

Kristine Sørli

Reinheimen-Breheimen villreinutval v/Knut
Granum

Lesja kommune

Postboks 53 2665 LESJA

Statens naturoppsyn v/Thomas Rødstøl

Statens Naturoppsyn v/Per Olav Haugen